

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN
te Tongeren bij M. COLLÈS, uitgever en
eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiem.
Aankondigingen 15 centiem per druk-
regel.

TONGEREN, DEN 26 MAART.

De duurte der levensmiddelen.

Hare oorzaken.

Schier overal in ons land, doch vooral in de groote steden, wordt sinds eenige jaren sterk geklaagd over de duurte der levensmiddelen. In weerwil van opvolgende goede oogsten, van de verdwijning der runderpest en den afslag van graan en vee, blijven de broodprijzen, en vooral die van 't vleesch ontzaglijk hoog en zijn niet in verband met dien aanhoudenden afslag, en het is zoo verre gekomen, dat niet alleen de werkmans en ambachtsman, maar ook de geringe burger zich en zijn huisgezin niet meer behoorlijk met het onmisbare vleesch kan spijzigen. De aardappels, de boter en eiers, de fruiten en groensels volgen denzelfden noodlottigen gang, en terwijl de werkende klassen niet méér, sommigen nog minder winnen dan vroeger, toen de levensbehoeften aan gematigde en g'evenredigde prijzen waren, moeten zij nu veel hogere huis- en kamerhuren en veel te duur voedsel betalen.

Als men de ministerieële gazetten leest, schijnt het dat België in vollen voorspoed en vooruitgang is; dat de volkswaarde er dagelijks aangroeit en wij, om zoo te zeggen, in een luilekkerland leven. Die gazetten zijn in hunne rol; zij worden betaald om de naakte waarheid te verbergen, en daarover een goudvennis te strijken.

De zoogenaamde liberale Staatspartij, ten jare 1847 en nogmaals in 1857, aan 't Landsbestuur gekomen met stellige beloften van spaarzaamheden en vermindering van lasten, vooral der uitgaven voor de legermacht, heeft hare lastgevers en 't volk onwaardig bedrogen.

In plaats van bezuiniging en verligting, heeft zij miljoenen verkwest in noodloozen soldatenpraal, in nuttelooze versterkingswerken. Het oorlogsbudget is bijna verdubbeld, in plaats van met tien miljoen franks verminderd, zooals de heer d'Eihougen en zijne toenmalige politieke vrienden zulks wisten in den boezem der liberale kies-associatie. De meeste groote steden, door liberalen bestuurd, hebben dat rampzalige voorbeeld van geldverkwisting en lastenverhoogen nagevolgd, en daarin ligt de eerste en voornaamste oorzaak der toenemende armoede onder de werkende standen en bij de kleine burgerij.

Het oorlogsbudget en de legerwet: ziedaar

DE VADERVLOEK.

LOSSE BLADEN UIT L. MÜHLBACH'S WERK
BENJOWSKY

(Vervolg.)

— Maar als het toch waar is? vroeg de keizer bedeest. Als mijn arme broeder Karel den slag verloren heeft, als Nadasy hem werkelijk heeft gewaarschuwd, en Karel hem niet gelooven wilde?

— Het is niet waar, en 't zal nooit waar zijn, riep de keizerin heftig. Ik zal terstond een ministerraad bijeenroepen, ik zal het mijne ministers ten strengsten plicht maken, het bericht van den slag zoo op te stellen, dat geen schaduw van schuld op mijnen schoonbroeder valle en van Nadasy volstrekt geen spraak is!

En gelijk de keizerin bevolen had, geschiedde het den volgenden dag waren op al de hoeken der straten van Weenen groote plakkaarten aangeplakt, die het «gevecht bij Leuthen» op zeer vluchtige en verschoonende wijze berichtten, en meldden, dat slechts door de koeheid en den veldheersblik van den opperbevelhebber, den hertog van Lotharingen, de onderrug van het leger verhoed en de eer van dien dag gered was. De naam van generaal Nadasy werd echter in al de berichten volstrekt niet genoemd.

Maar ditmaal geloofde 't volk deze pralende berichten niet, en hoewel graaf Benjowsky, de ongeluksbolle, in huchtenis was gekomen en met niemand spreken kon, vloog de ongelukstijdiging evenwel snel door de geheele residentie en vervulde aller gemoederen met smart en toorn, met woede en haat tegen den veldslagverliezer »den aartshertog Karel. Het volk las met luide beschimping de aan alle hoeken aangeplakte plakkaarten en brulde luid, spottend lachende, toen het las, dat hertog Karel daags na den slag

de vreeslijke kankers, die de beste levenskrachten der natie en het geld der werkzame bevolking aanhoudend verslinden, zonder het minste nut of voordeel voor de algemeene belangen, voor de zedelijke en stoffelijke welvaart des lands op te leveren.

Een paar miljoen franks, van de 50 miljoen des legers en der forten, jaarlijks besteed ter opbeuring van landbouw, handel en nijverheid, voor de vruchtbarmaking der nog woest liggende Kempensche heidevlakten en der boschgronden in Luxemburg, zou allengs veel verbetering in dien toestand kunnen aanbrengen. Maar praktische en waarlijk nuttige maatregelen worden in den wind geslagen. In Brussel wordt wellicht een derde deel van geheel ons Staatsbudget opgeteerd; daar heerschen prucht en weelde; men zingt en danst er, en laat de boeren maar dorschen, de burgers klagen en de werkers armoede lijden; *Après nous, la fin du monde, en vivat de liberulen!*

De tweede oorzaak van de duurte der levensmiddelen is gelegen in de overdrevene speculatiezucht der opkooers in 't groot, in de slechte inrichting of liever 't gebrek aan wetten en reglementen op de volkvoeding, 't hoogste en duurbaarse belang van elk land.

Voorheen kocht de bakker zijn graan, de burger zijne aardappels rechtstreeks van den boer, zoo ook zijne boter en eiers. Tegenwoordig komen die eetwaren langs twee, of drie handen, eer men ze in huis heeft, en twee of drie personen moeten dus daarop reeds geld gewonnen hebben als tusschenhandelaars, commissarissen, of hoe men ze ook moge noemen.

De opkoopertij en speculatiehandel is inder daad eene soort van samsenpanning geworden van eenige personen ten nadeele van gansche bevolkingen. Alle middelen worden aangewend om de buitenlieden met hunne produkten van de markten weg te houden; men koopt al het mogelijke op in de pachthoven, en op deze wijze wordt men meester van de regeling en den opslag der prijzen.

Is het niet schandelijk en ongeoorloofd, wat wij den verleden zomer gezien hebben, te midden van een vruchtbaar en rijk gezegend oosjaar voor menschen en dieren, het brood en de aardappels zoo duur, de boter aan drie franks en nog meer den kilo, en de eiers aan 10 tot 12 centiem het stuk te moeten betalen? Vanwaar die duurte? Alleen door den opkoop en de speculatie, door de afwezigheid der voortbrengers van de markten, door een gebrek aan goed bestuur der openbare volks

koning Frederik weder een gevecht had aangeboden, doch deze het niet gewaagd had, het aan te nemen.

Dit lachen van haar volk drong zelfs in den burch tot de ooren der keizerin door; maar Maria Theresia wapende zich hietegen met al den trots harer heerlijkheid en onfeilbaarheid. Haar schoonbroeder zou en mocht niet schuldig, niet lakenswaardig zijn, het volk mocht zich niet veroorloven zijne daden te berispen. Zij riep zelf den politie directeur bij zich, en beval hem alle bewegingen van misnoegdheid, alle morren van het volk streng tegen te gaan.

De politie-directeur, bevreesd van den toorn der keizerin, nam dus tot een zonderling hulpmiddel zijnen toevlucht. Hij liet aan al de hoeken der straten plakkaarten hechten, die met groote letters eene «waarschuwing» aan het volk bevatten. De waarschuwing: dat niemand mocht van den hertog van Lotharingen, weg ns het laatste gevecht, kwaad spreken, daar zijne hoegheid hierbij slechts streng het keizerlijk bevel gevolgd had.

Maar het volk nam deze verordening slechts met nog luider spottlach op; het trok in onzaglijke massa's door de straten, schooldie tierend, schreeuwend, verwenschingen slakend, voor den burch te zamen; het ging zelfs in zijne woede zoover, de plakkaarten en de politie-veroediging overal van de hoeken der straten te scheuren en ze tot een grooten hoop opgestapeld, op de Ganzenmarkt te verbranden. Den volgenden morgen zag men op al de plaatsen, waar gisteren de waarschuwing der politie aangeslagen was geweest, een ander papier aangeplakt. Het was een karikatuur, 't welk den aartshertog Karel, den veldslagverliezer, in eene belachelijke houding, met de flesch in de hand voorstelde.

De politie haastte zich dit karikatuur af te scheuren, en ging in haren iever zoover dat zij

belangen.

Als treffelijke werkers en ambachtslieden, kleine burgers, met harden arbeid en aanboudend te werken, niet genoeg meer kunnen winnen om met vrouw en kinderen gehuisvest en behoorlijk gevoed te zijn, dan wordt het tijd de oorzaken van hun lijden onbewimpeld op te sporen en bloot te leggen, zooals wij het hier ondernomen hebben.

Maar ook in deze zaak, evenals in veel anderen van dien aard, ware het nutteloos zijn vertrouwen te stellen op de bezorgdheid van Staats of stadsbestuur. Ook hier geldt de spreuk: *Help u zelven en God zal u helpen!*

Ja, de burgerij, de werkende standen kunnen henzelfen helpen, en dit door wettige en geoorloofde middelen, die reeds de proef der ondervinding met gunstigen uitslag hebben doorgestaan, en welke wij in een tweede artikel zullen bespreken.

IJzerenweg van Maastricht naar Hal.

Wij hebben reeds nu en dan de gelegenheid gehad om een woordje te zeggen over den ontworpen ijzeren weg van Hal naar Maastricht. De lezers van den *Postrijder* weten reeds dat deze nieuwe spoorweg eene lengte heeft van 107 kilometers met 15 statien en 9 halplaatsen. Hij richt zich van Hal naar Landen van waar hij zijnen weg voortdort naar Gintelom, alwaar eene halt zal zijn langs den weg van St-Truiden naar Namen, omtrent 650 meters zuidwaarts van het gehucht Halingen.

Van Gintelom loopt hij regelrecht tot 400 meters zuidwaarts van Kerkom, waar eene statie zal geplaatst worden op de spitsing der twee wegen.

Van daar richt zich de nieuwe ijzeren weg naar Gelinden langs het gehucht Vrijheers, de statie bevindt zich lang den steenweg van St-Truiden naar Luik, 350 meters zuidwaarts van het middenpunt der gemeente Engelmanshoven en 250 meters noord-west van het middenpunt van Gelinden.

Van deze statie richt zich de spoorweg rechtstreeks naar Gutshoven, langs Veulen; er zal eene halt geplaatst worden 500 meters van Gutshoven en 900 meters van Horpmaal kort bij den buurtweg die deze beide gemeenten verbindt.

De spoorweg laat de gemeente Hex links en Vechmaal rechts en richt zich naar Widoie, alwaar eene halt zal zijn.

Van deze halt begeeft de ontworpen weg zich naar de statie van Tongeren, en van

rijdend-manschappen door de straten liet patrouilleren en luid uitroepen, dat dergenen die den veeveerdiger van dit smadelijk karikatuur wilde aangeven, zoodat men hem ter verantwoording kon roepen, een prijs van 500 dukaten zou bekomen.

Maar er was niemand te vinden, die dezen prijs had willen verdienen, en den volgenden morgen zag men aan den Stefanusdom, aan de hoeken der straten, aan de poorten, zelfs aan den keizerlijken burch, in w'erwil der waakzaamheid van de politie, juist op dezelfde plaatsen waar gisteren het karikatuur was aangeplakt, een nieuw blad papier. Het bevatte de volgende gedrukte regels:

Wij zijn met ons vier;
Ik, ink, en pen papier;
Geen onzer zal den anderen verraden!
Wij lachen niet uw vijfhonderd dukaten!

Dit was de dag, op welken men den aartshertog Karel zelve te Weenen verwachtte. De politie had dus niets haastiger te doen dan dit nieuwe plakkaart af te scheuren, terwijl de patrouilles door de straten reden, overal de hoopen volks uitte drevan en het vermaande zich te verstrooien.

Maar het volk sloeg geen acht op deze vermaning; het verzamelde zich opnieuw, vulde in ontzettende massa's het geheele plein voor den burch en schreeuwde en tie de luid tot de vensters omhoog: «Wij willen den aartshertog Karel danken voor den veldslag van Leuthen. Vivat, leve de groote slagverliezer!»

En midden in de golvende, tierende massa's drong thans een keizerlijke voorrijder door, en alles riep, schreeuwde en de brulde dooren: «De keizer is zijn broeder te gemoet gereden, de keizer heeft hem ingehaald. Plaats voor den keizer en zijn broeder, den veldslagverliezer!»

Tongeren richt hij zich naar Genoels Elderen alwaar eene statie zal geplaatst worden op 200 meters zuid oost van deze gemeente.

Van Genoels Elderen voortdort hij zijnen weg op Herderen en op Riepst alwaar zich eene nieuwe statie bevindt op 700 meters noord west van het middenpunt der gemeente.

Dan heeft men nog eene halt te Wilré alvorens in de statie van Maastricht aan te komen.

Deze belangrijke spoorweg, waarvan M. Rosart de concessie vraagt, wordt vurig verlangd door de gemeenten die op deszelfs doortrek liggen. Ook zijn er een groot getal petitiën in de kamers aangekomen om de aanlegging van die linie te vragen onder andere uit Tongeren, Riepst, Piétrain, Gutshoven, Landen, Roux Mirail, Longueville, Racour, Linsmeau, Jodoigne, Rixensart, Gemval, Waterloo en meer andere.

De vertegenwoordigers van Tongeren zoo-wel als die van andere belanghebbende arrondissementen hebben in de kamer het groot belang van dezen ijzeren weg bewezen. Zij hebben getoond dat men niet langer het aanleggen van den ontworpen spoorweg kan weigeren, zonder eene schreeuende onrechtvaardigheid te begaan jegens 500 gemeenten die tot heden van het voordeel der ijzeren wegen beroofd zijn gebleven.

Wij moeten onzer hartelijken dank betuigen aan onze achtbare representanten die alle gelegenheden waar nemen om de belangen van ons arrondissement met kracht te verdedigen. Wij kunnen de gegrondde hoop koesteren van weldra, dank aan hunne aanhoudende pogingen, den gewenschten ijzeren weg van Maastricht naar Hal te zien aanleggen.

De *Moniteur* verkondigt de namen van een groot getal personen aan dewelke de Koning de landbouw-decoratie verguud heeft alom de daden die hun dit blijk van onderscheiding gouden hebben.

In deze lijst vinden wij de volgende namen: NICOLAÏ HUBERT, ouf 47 jaren, weduwnaar, landbouwer te Genoels Elderen. M. Nicolai is een werkzame en verstandige landbouwer; hij verdient den grootsten lof voor de zorgen welke hij geeft aan zijnen landbouw en aan zijne stallen. Hij heeft een groot getal prijzen bekomen in de tentoonstellingen. Zijn gedrag is voorbeeldig.

LENAERTS HENDRIK, 79 jaren, weduwnaar, landbouwer te Eben. Emael Lenaerts heeft zich altijd toegelegd om de nieuwste stelsels in te voeren tot verbetering der pachthoven die hij achtervolgens bewoond heeft. Ook is hij er toe geraakt door zorg en werkzaamheid eene talrijke familie met kleine middelen op te voeten en zich eenen

«Plants voor den keizer!» riep de voorrijder, met moeite zijn peerd voorwaarts dringende.

Het volk week vloekend en schimpend ter zijde voor de hoese van het peerd; in hetzelfde oogenblik klank uit de binnenpoort van den burch tromgeroffel, en de geheele slotwacht met geschouderden blooten degen, marcheerde naar het plein, om van de poort tot aan den ingang der burch eene dubbele rij te vormen en voor het keizerlijke rijtuig een vrijen weg te maken. Het volk week voor de blanke degen even schuw terug al voor de peerdenhoeven; verliet echter het plein niet, maar bleef, tot een onzaglijken hoop ineengeward, met dreigende blikken en luid morrend te zamen.

Eensklaps echter verstomde dit gemor, en aller blikken richtten zich op het broete balkon van de burch. De glazen deuren, die er op voerden, waren geopend, en vier keizerlijke heidakken verschenen op het balkon en posteerden zich recht als een kaars aan beide zijden der deur. «De keizerin komt,» mompelde het volk, en de toornige blik der oogen werd zachter, en de gezichten werden verhelderd.

Maar de keizerin kwam nog niet te voorschijn. Zij stond nog in de zaal nevens de deur, voor welke zich de oude vorst Lobkowitz had geplaatst die met gevouwen handen de keizerin bezwoer, niet naar buiten te treden, zich niet aan het volk te vertoonen.

— Waarom zou ik dit niet doen? vroeg Maria-Theresia fier. Wanneer heeft Maria Theresia reden gehad voor haar eigen volk te vreezen? Die geen goed geweten heeft moge vreezen, maar ik heb er gene reden toe.

— Maar de ruwheid van het volk is te vreezen, majesteit, jammerde de oude vorst. Deze menschen zijn zoo opgewonden, zoo woedend dat zij zelfs voor de tegenwoordigheid uwer majesteit geen eerbied hebben, maar in staat